

Соколовська А.М.,

доктор економічних наук, професор,
заступник директора з наукової роботи
Науково-дослідного фінансового інституту
Академії фінансового управління
Міністерства фінансів України

СТУДЕНТАМ ПРО ПОДАТКОВУ СИСТЕМУ

Із переходом на ринкові методи господарювання перед Україною постала об'єктивна потреба в захисті своїх фінансових інтересів, оперативному маневруванні обмеженими державними коштами, спрямуванні їх на розв'язання першочергових соціально-економічних проблем. За таких умов надзвичайно актуальним є створення ефективної податкової системи, здатної забезпечити реалізацію вимог держави щодо управління процесом формування дохідної частини державного бюджету.

У ринкових умовах господарювання податкова форма централізації фінансових ресурсів у бюджетах і державних позабюджетних фондах стає провідною. Економічні відносини, пов'язані з податками, тією чи іншою мірою зачіпають усе населення країни, тому теоретичні і практичні аспекти побудови податкової системи цікавлять не лише спеціалістів (економістів, юристів, керівників усіх рівнів, підприємців тощо), а й пересічних громадян.

Податкова система України, що почала формуватись у 1991 році, пройшла складний шлях становлення. Незважаючи на непохитність основоположних принципів побудови цієї системи, закладених у Законі України "Про систему оподаткування", вона постійно змінюється: переглядаються ставки основних податків, удосконалюються механізми їх обрахування, форми й методи адміністрування. Це свідчить про намагання запровадити податкову систему, що забезпечувала б не лише акумуляцію фінансових ресурсів, достатніх для виконання конституційно закріплених функцій держави, а й створення сприятливих умов для сталого економічного зростання.

Для визначення ефективних форм і методів оподаткування, адекватних соціально-економічним умовам України, здатних підвищити конкурентоспроможність її податкової системи й національної економіки в цілому, потрібні глибокі знання теорії оподаткування, основ формування сучасної податкової політики, узагальнення багатовікового досвіду справляння податків у розвинутих країнах, уміння його творчо осмислювати й застосовувати. В умовах складних трансформаційних перетворень зростає значення ефективних управлінських рішень у сфері оподаткування, підвищується відповідальність за їх соціально-економічні наслідки.

У зв'язку з цим доволі складною й надзвичайно важливою є підготовка спеціалістів, які мали б глибокі теоретичні знання і практичні навички, могли їх ефективно застосувати і творчо підійти до розв'язання складних завдань сьогодення у сфері як формування податкової політики, так і адміністрування податків, становлення сучасних цивілізованих відносин між податковими органами і платниками, формування податкової правосвідомості й культури громадян. Тому спроба авторського

колективу підготувати підручник¹, який розкривав би теоретичні і практичні аспекти оподаткування в Україні, містив сучасну інформацію, був спрямований на формування у студентів навичок її використання на практиці та вміння постійно її оновлювати, безумовно, заслуговує на увагу та схвалення.

Підручник у доступній формі розкриває теоретичні засади оподаткування, механізм справляння податків і зборів та організацію діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування. Особлива увага в ньому приділяється питанням виконання податкового зобов'язання, організації справляння податків і податкових платежів, веденню контролю в системі оподаткування.

Автори знайомлять читачів також із історичними аспектами становлення й розвитку національної податкової системи, її структурою й функціями, висвітлюють зарубіжний досвід оподаткування й побудови податкових систем. Розкрито аспекти інформаційного й облікового забезпечення податкової системи, організації й методики ведення податкового обліку в Україні.

Опанування основних положень підручника дасть змогу краще зрозуміти сутність і призначення системи оподаткування та податкового обліку, принципи й методичні основи їх організації. Поряд із тим авторам вдалося в доступній формі викласти актуальні проблеми податкової політики, допомогти студентам здобути знання щодо справляння й обліку загальнодержавних та місцевих податків і зборів.

На відміну від інших навчально-методичних видань цього напрямку в рецензованому підручнику загальнотеоретичні питання вдало поєднуються з висвітленням сучасної практики оподаткування й перспектив розбудови податкової системи України. Таке поєднання стало можливим завдяки багаторічній науковій діяльності авторів, які підготували та опублікували значну кількість монографій і наукових статей, а деякі з них брали участь у підготовці урядового проекту Податкового кодексу України, Концепції реформування податкової системи України, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів від 19 лютого 2007 року № 56-р. Певною мірою цей підручник є результатом інтеграції науки й освіти, а саме це відповідає вимогам до сучасних підручників для вищих навчальних закладів.

Безперечно позитивним слід визнати й те, що рецензована робота є результатом творчої співпраці фахівців двох наукових шкіл із різних регіонів України — Харкова й Тернополя. Завдяки такому поєднанню зусиль створено підручник, що використовується практично всіма навчальними закладами нашої країни, які готують фахівців у сфері фінансів.

Можна стверджувати, що підручник Ю.Б. Іванова, А.І. Крисоватого, О.М. Десятнюк “Податкова система” став помітним явищем в українській навчально-методичній літературі, кроком на шляху створення необхідних передумов для підготовки сучасних фахівців-фінансистів.

Практика його застосування протягом двох років свідчить про корисність підручника для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, слухачів центрів підготовки магістрів, аспірантів, викладачів, працівників органів державної податкової служби й суб'єктів підприємницької діяльності.

¹ Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Десятнюк О.М. Податкова система: Підруч. — К.: АТІКА, 2006. — 920 с.